

БІОБЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР У ВЕТЕРИНАРНІЙ ПАТОЛОГІЇ

Криця Я. П., кандидат ветеринарних наук, доцент

Інститут ветеринарної медицини НААН, м. Київ

Біобезпека в умовах сталого ведення тваринництва є однією з найважливіших складових продовольчої, екологічної та національної безпеки України. Реалізація політики у сфері забезпечення біологічної безпеки повинна здійснюватися шляхом створення системи, яка передбачатиме ідентифікацію, прогнозування, профілактику та протидію існуючим загрозам біологічного походження. В умовах глобальної зміни клімату, зростаючого населення та загрози глобальних пандемій та біотероризму, патогени та хвороби стають все більш важливою загрозою для біобезпеки людей і тварин.

Біобезпека розглядається як одна з основних передумов забезпечення епізоотичного благополуччя та ефективного функціонування ветеринарної медицини. У ветеринарній патології вона набуває особливого значення, оскільки спрямована на попередження занесення, поширення та збереження патогенних агентів у тваринницьких господарствах і лабораторних умовах.

З наукової точки зору, біобезпека є інтегрованою системою організаційних, профілактичних та санітарно-гігієнічних заходів, що знижують ризик виникнення та поширення інфекційних і паразитарних хвороб тварин. До її складових належать: контроль за переміщенням тварин, ізоляція хворих тварин, дезінфекція приміщень та обладнання, використання засобів індивідуального захисту персоналу, а також правильна утилізація біологічних відходів.

У практиці ветеринарної патології принципи біобезпеки мають подвійне значення. По-перше, вони забезпечують достовірність діагностичних досліджень шляхом недопущення контамінації матеріалу. По-друге, вони захищають спеціалістів від професійних ризиків, пов'язаних із контактом з патогенними мікроорганізмами. Таким чином, біобезпека виконує роль бар'єра між джерелом інфекції та зовнішнім середовищем, що є запорукою своєчасного виявлення, ідентифікації та контролю патологічних процесів у тварин.

Питання біологічної безпеки в різних галузях господарства є надзвичайно актуальним. Так, технології «подвійного» призначення можуть бути неправильно використані з метою свідомого нанесення шкоди охороні здоров'я, сільському господарству, рослинам, тваринам, довкіллю тощо. Дуже важливими є біологічні ризики, які пов'язані з питаннями лабораторної біобезпеки та біозахисту. Так, встановлено, що найбільшу загрозу для персоналу лабораторій становлять біологічні агенти, які спричиняють до 60% інцидентів розвитку патологічних

станів у персоналу, у той час як хімічні, фізичні та психоемоційні фактори також мають значний вплив, але меншою мірою порівняно з біологічними ризиками.

На сьогодні існує низка бар'єрів у забезпеченні біобезпеки в лабораторіях – застаріла нормативна база, недостатнє фінансування, обмежене навчання персоналу, відсутність єдиної системи моніторингу інцидентів. Вкрай необхідною є інтеграція українського законодавства з міжнародними стандартами та впровадження систематизованої оцінки ризиків, створення централізованої системи моніторингу інцидентів, оновлення нормативної бази та інформування щодо культури біобезпеки.

Таким чином, біобезпека відіграє ключову роль у ветеринарній патології, оскільки поєднує фундаментальні знання про етіологію та патогенез хвороб із практичними методами їхньої профілактики та є необхідною умовою при розробці заходів захисту від інфекційної патології. Так, біобезпека створює бар'єри, що запобігають поширенню патогенних мікроорганізмів, тим самим зменшуючи кількість випадків інфекційних захворювань. Ефективна реалізація основних елементів біобезпеки сприяє не лише зниженню економічних втрат у тваринництві, але й захисту здоров'я населення від зоонозних інфекцій, тому ефективні заходи біобезпеки у ветеринарії є важливим елементом громадського здоров'я.

Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Факультет
ветеринарної
медицини

Міжнародна наукова конференція

«Актуальні питання ветеринарної патології»

приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини
та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України,
академіка НААН України

Анатолія Йосиповича Мазуркевича

2–3 жовтня 2025 р.,
м. Київ, факультет ветеринарної медицини НУБіП України

Київ – 2025

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

«Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

Збірник матеріалів конференції є науково-практичним виданням, в якому опубліковано тези доповідей студентів, аспірантів, кандидатів і докторів наук, наукових працівників та практикуючих лікарів факультету ветеринарної медицини та інших підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних і наукових установ України та зарубіжжя. Наукові праці відображають результати досліджень з напрямку ветеринарної медицини та біології.

Збірник матеріалів конференції розрахований на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців, практикуючих лікарів та всіх, хто цікавиться останніми тенденціями розвитку сучасної науки.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез: Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Голопура С.І., д.вет.н., професор; Малюк М.О., д.вет.н., професор; Куліда М.А., к.вет.н., доцент; «Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

Відповідальний за випуск: М. О. Малюк

НУБіП України